

Pa pošli prejeman:
za
salo leto naprej 26 K—h
pol leta : 13 „—
šetri „ : 6 „50
mesec : 2 „20
V upravništvu prejeman:
za
salo leto naprej 20 K—h
pol leta : 10 „—
šetri „ : 5 „—
mesec : 1 „70
Na pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Semo-
niskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhajava vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 209.

V Ljubljani, v petek, 12. septembra 1902.

Letnik XXX.

Velik kos socialnega dela.

Krasen praznik so imela pred par dnevi naša nepolitična društva; praznik, ki ga mora biti veselo vsako pošteno slovensko srce. Kajti če je kaj lepega na svetu, je gotovo lep, vesel in vspodbuden prizor, kako se mladi moške iz naroda združujejo, ogrevajo in navdušujejo za vse lepo in blago, kako z vso resnobo razmišljajo, da bi se med narodom našim ohranil red, poštenje, npravnost, izobrazba, blagostanje, kako bi se narod naš mogel ohraniti zdrav in čil in čvrst in jak in krepak.

Reči kdo kar hočeš; to nam mora vsak priznati, da — se gibljemo. Velike zahteva naše dobe so našle v naši deželi krepak odziv in — pridne roke. Narodno-gospodarska kakor npravstvena plat obširnega socialnega polja se pridno obdelavata. Saj je tudi treba! Velika doba ne sme najti med nami — malih mož. Veliki socialni nered, nezdrave družabne razmere hočejo, da jih študiramo, da jim iščemo zdravila in da jim z vsemi močmi skušamo pomagati.

Toda, kolikor se tudi pozitivno dela na socialnem polju, bo to delo vendar vedno ostalo nepopolno, polovičarsko, luknjičasto, ako ne bomo mašili in zamašili virov in potov, po katerih prihaja zlo med nas.

Največja luknja pa, skozi katero uhaja in izteka sreča in blagostanje našega ljudstva, je brez vsakega dvoma pijančevanje. To je rana, iz katere krvavi ljudstvo naše.

Če si je tedaj krščanski socializem izbral to prepotrebno nalogo, našemu ljudstvu pomagati, je neogibno potrebno, da na to plat svojo pozornost obrne, da to bolečo rano na telesu našega ljudstva skuša ozdraviti in odpraviti.

Zato sta že na shodu nepolitičnih društev dr. Krek in dr. Lampe prepričevalno in obširno, kolikor je bilo v okviru programa mogoče, opozarjala vrle zborovalce na to vprašanje, kajti ravno izobrazevalna društva in mladeniške Marijine družbe so brez dvoma poklicane in imajo tudi priliko, na tem polju delovati.

Toda, ker je to zlo tako silovito razširjeno, globoko vkoreninjeno in tako težko ozdravljivo, zato pač ne zadostuje to reč odpraviti z nekaterimi besedami, kakor se je to na II. katoliškem shodu zgodilo, ampak zahteva velike skrbi, vsestranskega truda in vstrajnega dela.

Če je res treba, ustavljati se pijančevanju?

Mislili bi, da ni treba šele dokazovati te potrebe, ko nam na vseh koncih in krajih zijajo nasproti grozovite posledice nezmerne pijančevanja. Ali mi smo se teh prizorov in dogodkov — ker jih vsak dan gledamo — že tako navadili, da več ne zapazimo, kako strahovito gospodari in mesari okolu nas ta strašni gospod alkohol. Če pa pogledamo številke, ki nam jih nudi statistika, moramo ostrmeti nad strašnimi posledicami nezmerne pijančevanja. »Slovenec« sam je pred nekaj časom objavil sledeče (okrogle) številke: V 10. letih je v Združenih državah ameriških alkohol požrl 600.000 milijonov dolarjev, umoril 300.000 ljudi, v sirotišnice vrgel 100.000 otrok, v ječo 150.000 zločincev, provzročil 1500 ubojev in 2000 samomorov.

Kolosalne številke, toda verjetne! Umoril 300.000 ljudi, prouzročil 1500 ubojev in

2000 samomorov! Kako naj bi pri teh dejstvih ne objela brezmejna žalost človekoljuba in — kristjana?! . . . Z vso pravico lahko obračamo sem besede pesnikove: — — brezmejno gorje — rodilo si ti, — ker lilo si ti, ker pilo si ti — potoke krvi! . . . V mnogo večji meri kakor o bojnem polju veljajo te besede o nezmernem pijančevanju. Kje je kaka bitev, ki bi pomorila toliko ljudi? Vzpričo tolikih nesreč morajo izginiti vsi pomisleki in ugovori! Toda to še ni vse gorje.

Na Angleškem se izda za pijačo na leto 3 milijarde frankov. Kardinal Manning, veliki apostol smernosti, je dejal na to: Naj bi se za ta denar kupilo kruha, in nikomur v deželi bi ga ne manjkalo; naj bi se kupilo obleke, in vsak slehri človek na Angleškem bi bil izvrstno opravljen; naj bi se zidale hiše, in vsak delavec bi imel svojo. Vedno se govori o zboljšanju plač, tu se pa toliko milijonov vrže proč! Kaj pravim proč, saj niso samo proč vrženi, ampak seme je, iz katerega izrastejo najraznejše bolezni, vse mogoče hudobije, blaznost vseh stopinj, nepregledno gorje in nebroj grehov, ti milijoni pa potegnejo za seboj nešteto drugih milijonov za ozdravljenje in popravljanje po pijanosti nastalih bolezni, nesreč in zločinov.

Šentgalski škof Egger, v naših dneh prvobornik antialkoholnega gibanja, je zračunil, da pride v šentgalskem okraju na vsakega volivca 200 gl. za pijačo, na eno občino nad 100.000, in to vsako leto. Kaj bi se dalo — pravi — s to svoto denarja storiti, ako bi se 10 let uporabljala v dobre namene! S temi milijoni bi se dežela spremenila v raj, vse ljudstvo bi se lahko osrečilo, kolikor se na zemlji more osrečiti. O cesarju Avgustu pripovedujejo, da je po zgubljeni bitvi v tevtoburškem gozdu z glavo butal v zid in vzklikal: Vare, Vare, redde mihi legiones meas! Naše ljudstvo bi z isto pravico na Silvestrov večer lahko klicalo: Alkohol, daj mi moje milijone nazaj!

Istotako kakor v gospodarskem, provzročča alkohol tudi v zdravstvenem oziru neizmerno zla. »Alkohol zahteva več žrtev kakor kuga, lakota in vojska« so besede Gladstonove. Gorostasne številke iz Amerike smo že prej navedli. Na Angleškem, pravijo, umre na leto — nevrjetno veliko število — 60.000 in v Belgiji 15—20.000 ljudi. V Svici je bilo v treh mesecih izmed 895 slučajev smrti 88 zavoljo pijanosti, torej skoro 10 procentov, ali vsak deseti mož, v starosti od 40.—60. leta pa 16 procentov, ali vsak 6. mož. Premišljujoč te razmere, je vzkliknil prof. P. Florens: Moške ne umirajo več, ampak moré sami sebe!

Kar se tiče razdejanja, ki ga napravlja nezumno pitje, na npravstvenem polju, se isto ne da popolnoma s številkami izraziti. Mi moramo kontrolirati le one javne grehe, ki jih svetna gospodstva zasleduje in kaznuje. Naučni minister Frere Orban je v belgijski zbornici pripisoval pijančevanju $\frac{1}{10}$ revščine, $\frac{1}{4}$ hudodelstev, $\frac{1}{2}$ bolezni, $\frac{1}{2}$ umobolnih, $\frac{1}{4}$ zanemarnjenih otrok, $\frac{1}{2}$ potopljenih ladij. Angleški sodnik Coleridge je rekel: Ko bi mogli Anglijo strezneti, bi lahko $\frac{1}{10}$ ječ zaprli. Na Francoskem štejejo pijancev 53 procentov vseh morivcev, 57 požigavcev, 53 nečistnikov, 70 bagundov in 90 procentov pretepačev. Toda koliko je drugih grehov, ki jih ne kaznuje gospodstva,

ki jih piše le vsevedni Bog v svojo knjigo, katero bo odprl šele — sodnji dan!

Po teh površnih podatkih, kdo ne uvidi, koliko zlo za človeško družbo je nezumno pijančevanje, in kako glasno nas kličejo te razmere, da se že zganimo in pričnimo odločno akcijo zoper to bolezen na družabnem telesu v naši dobi, ako nočemo — izkrvaveti!

Prihodnjič več o naših domačih razmerah.

S tržaškega namestništva.

Poročali smo, da se poda tržaški namestnik grof Göess na daljši dopust ter da ga v tem času nadomestuje dvorni svetnik Teodor Schwarz. Iz Trsta se sedaj javlja, da bo ta dopust trajal celih sedem tednov in da se namestnik povrne v tem času v Trst le povodom izpuštanja v morje neke nove ladije, kateri bo kumovala njegova soproga. Obenem se pa tudi javlja, da je ta dopust nekak napovedovalec bližnje premembe na tržaškem namestništvu. Oficielno se kajpada o tem neče še nič izdati in se v uradniških krogih z gotovostjo trdi, da se grof Göess se povrne na sedanje mesto. Morda, toda gotovo ne za daljšo dobo.

Priprave za deželnozborske volitve.

Z razpustom že navedenih deželnih zborov se je pričela v dotičnih kronovinah živahna volivna borba, ki bo postajala vsak dan ostrejša, čim bližji bo dan volitve. Nove volitve so izmed dotičnih kronovin razpisane edinole na Moravskem, kjer se vrše volitve v kmečki skupini 16., v mestni ter trgovskih zbornicah 20. in v veleposestniški skupini 23. oktobra. Po tem razpisu se sme trditi, da se vrše volitve tudi v ostalih kronovinah v drugi polovici meseca oktobra, ter da se državni zbor res ne snide pred koncem imenovanega meseca. Direktno in tajno se bo volilo razun na Koroškem tudi na Solnograškem in Predarlškem, na Nižje-Avstrijskem so pa itak že prej uvedli direktne in tajne volitve. Večino imajo, žal, še vedno oni deželni zastopi, ki nočejo nič slišati o direktnih in tajnih volitvah.

Kulturni boj v Franciji.

Koncem tega meseca ali pa pričetkom oktobra se bo francoski državni svet jel pečati s prošnjami razpuščenih kongregacij. Ta svet je pa po svojem predsedstvu sklenil že sedaj, naj mu vlada predloži le prošnje onih kongregacij, ki jih namerava potrditi. S tem sklepom je torej državni svet dal vladi v tem oziru popolno neomejeno oblast. Državni svet pa je nadalje tudi sklenil, da bo treba po državnih organih nadzirati tudi pouk v redovnih šolah, ki jih bodo vodile svetne učiteljice, da se pokaže, da te učiteljice niso le namestnice redovnic. Poslednjim se torej hoče vzeti popolno vsak vpliv na vzgojo mladine ter vlada niti ne bo dopustila, da bi v zasebnih svetnih šolah poučevale redovnice.

Buri in Chamberlain.

Burski generali Botha, Dewet in Delarey so bili, kot znano, minule dni v Londonu pri Chamberlainu ter mu predložili nekaj za nadaljno usodo svojega naroda zelo važnih zahtev. Omenili smo že, da je angleški kolonialni minister odklonil vse pomembnejše zahteve. Burski generali so mej drugim zahtevali, da se proglasi popolna amnestija za vse one angleške državljane, ki so se na

strani Burev bojevali proti Angležem, da se pomilosté vsi oni, ki so kaj zakrivali tekom vojne, ter da bi Anglija vsako leto plačevala gotov anesek za podporo vdovam in otrokom v vojni padlih Burov, kakor tudi družinam invalidov. Nadalje so zahtevali enakopravnost nizozemskega jezika z angleškim v šolah in na sodnijah; enake pravice za Angleže in Bure, da se ujetniki nemudoma privedejo nazaj na njih posestva, odškodnine bivšim uradnikom burskih republik; odškodnino za vse zgube tekom vojne; povrnitev konfisciranih posestev; izvršitev zakonskih obvez bivših vlad in še nekaj družih, manj važnih stvari.

Chamberlain je na vse te zahteve odgovoril, da jih je preveč in da so prevelike, ter da mu je naloga hitro rešiti vso stvar ter ne dotikati se že rešenih točk. Na pripomnjo generala Bothe, da sta Milner in Kitchener obljubila ublažitev mirovni pogojev, je odgovoril Chamberlain, da v tozadavnih aktih ni omenjenega nič takega. V nadaljevanju pogovora se je Chamberlain vedno izogibal kake direktne obljube in je vse obljube, katere je storil, tako lepo zaklavzuliral, ga jih angleška vlada lahko izvrši ali ne, kakor ji bo ravno prav, čeravno so Angleži, dokler so imeli Buri še orožje v rokah, obljubovali vse možne stvari. Postopali so torej, kakor sploh, prav kra mareko.

Iz brzojavk.

Nagodbena pogajanja se nadaljujejo brzkone že danes na Dunaju. Ministerska predsednika Koerber in Szell sta bila včeraj pri cesarju v avdienci. Sprejet je bil tudi grof Goluhovski. — Nemiri v Južni Ameriki. Kapitan iz Kolumbije došlega nemškega parnika „Valenzia“ pripoveduje, da se je v kraju Santa Maria od petka do nedelje vršil vroč boj. Padlo je 100 mož vladnih čet; železnica je porušena ter so se sploh vršile velike grozovitosti. — 50 letnico pisateljevanja je obhajal predvčeranjim 74letni grof Tolstoj. — Hrvatski ban odstopi. Neki košutovski list poroča z vso gotovostjo, da je ban Khuen-Hedervary že vložil prošnjo za odstop. Nemiri v Barceloni. Oblastva so prosila vlado, naj še ne preklicé obsednega stanja.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 12. septembra.

Naša konfiskacija. Včeraj je bil zaplenjen »Slovenec« radi notice »Strah in trepet liberalcev«, v kateri smo odgovorili na »Narodove« provokacije. Priredili smo takoj drugo izdajo. O stvari se bo še govorilo.

Kaj sme »Narod« pisati. Narod je v soboto pisal: »Lampe naj le gleda, da katoliški Slovenci, ko bodo pravili liberalcem svoje mnenje, ne dobe po zobeh, kar se prav lahko zgodi.« »Ljubljancani homo to s o d r g o že naučili kozjih molitvic.« »Narod« ni bil konfisciran. Mi na to odgovarjamo s tem, da ponastiskujemo sobotne »Narodove« nekonfiscirane besede: »Vladi ni treba biti v strahu. Ljubljancani bodo že sami poskrbeli za red, in sicer če se zgodi le najmanjša nesramnost, tako korenito, da bo klerikalce za vselej minila volja, hoditi v Ljubljano iz zivata.« Tako sme pisati »Narod«, seveda le, da bi vlado vstrašil, kot da ima za seboj bogve kake množice. Naši somišljeniki

naj pa v to izjavo postavijo mesto besede »klerikalce« besedo »liberalce« — in to bo pravo!

Na shod 12. oktobra v Ljubljano!
Vloge za posebne vlake so deloma že rešene. Prihodnjo nedeljo naj naši somišljeniki po vseh občinah stopijo od moža do moža in naj nagovarjajo za udeležbo. Sostavijo naj imenik udeležencev. Cene znižanih voženj naznanimo pravočasno. Tudi ostala obvestila dobe somišljeniki kmalu v roke. Do tedaj naj somišljeniki na vseh krajih dežele zberu okolu sebe mnogostevilne čete! Naše ljudstvo naj pokaže, da hoče postavnim potom doseči uresničenje svojih zahtev in da prej ne odneha, predno se ne da — ljudstvu pravica!

Osebnosti. Suplent na I. drž. gimn. v Ljubljani g. Mat. Potočnik je imenovan provizor. glavnim učiteljem na učiteljski v Mariboru. — Avskultant g. Roman Trstenjak v Mariboru je imenovan za pristava v Novem mestu. — Inženjerem v drž. stavb. službi na Primorskem je imenovan stavb. pristav g. S. Pipan.

Upravna Mirna. »Narodu« še vedno ne dá pokoja Mirna. Sinoči pozivlja g. dež. glavarja, naj prisili »Slovenca«, da pojasni resnico. Naš list izprva ni drugega poročal, nego resnico, in g. dež. glavar gotovo nima povoda, da bi si dal ukazovati od »Naroda«. Istina je, da je bil prvotni načrt površen in da je za uravnavo Mirne vsled krivde istega, ki je sestavljal proračun, zmanjkalo približno še 276.000 kron. Upravna Mirna pa ni v nobeni nevarnosti, tudi dela se ne bodo ustavila, ker danes smo zvedeli iz najzanesljivejšega vira, da hoče poljedelško ministerstvo na bodoči račun pokriti vse troške, ki bi bili še letos potrebni za uravnavo Mirne. Naravnost zloben pa je »Narodov« napad na g. dež. odbornika Povšeta. Njegova zasluga je v prvi vrsti, da država prispeva polovico vseh stroškov in da je sedaj na njegovo prošnjo g. vladni svetnik Markus izposloval na Dunaju predjem za deželo.

Umrl je vpokojeni župnik rajhenburški g. Franc Walter 11. sept. v Vidmu, previden s sv. zakramenti. Pogreb bo v soboto ob 10. dopoldne v Rajhenburgu.

Umrla je v zavodu šol. sester v Mariboru ž. sestra M. Kamila Boljkovac, roj. 4. avg. 1877 pri Sv. Antonu v Slov. gor. — V Rojicah pri Gorici je umrla gdčna Franč. Blažica v dobi 17 let.

50letnico učiteljevanja praznuje prihodnjo nedeljo pri sv. Marjeti niže Ptuja g. nadučitelj J. Vobič. Njemu na čast se priredi posebna slavnost.

Volivski shod v Čadramu. Katol. polit. društvo »Sloga« ima prihodnjo nedeljo, 14. t. m. popoldne svoj občni zbor, potem bo pa drž. poslanec g. Žičkar poročal svojim volivcem.

Z Bleda se nam poroča: V petek dné 12. septembra so prekopali grob gospe Marije pl. Battisti di San Giorgio, tašče eksc. barona Schwegel-na, ter jo s starega pokopališča v Gradu (Bled) prenesó na novo grajsko pokopališče v družbinsko rakev. Ranjko, umrlo 19. jul. 1883, je pokopal svoj čas g. vodja Tomo Zupan. Kdaj pač pričnejo na Bledu prekopavati staro pokopališče za temelj novi cerkvi? Trdno so upali, da začno še letos zidati novo cerkev, a nimajo še v rokah stavbenega dovoljenja.

Cerkev v ognju. Včeraj zjutraj okolu pete ure je jelo goreti ostrešje župne cerkve v Beli cerkvi. Prebivalci so ogenj udušili. Streha je poškodovana.

Iz Litije se nam piše: V nedeljo dné 14. t. m. vrši se v korist pogorelcem vasi Martinjak na vrtu gostilne pri »Fortuni« v Litiji velika ljudska veselica. Na vsporedu je: Koncert litijske godbe, sredolov, koriantoli korzo, lučanje serpentini, šaljiva pošta, spuščanje zrakoplova in v mraku umetni ogenj ter razsvetljava vrta z žarnicami. Pričetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina 20 kr. za osebo. Predplačila se gledé na dobrodelni namen hvaležno sprejmo. V slučaju neugodnega vremena vrši se veselica nedeljo pozneje.

Moža otrovati je hotela, kot smo že javili, 19letna posestnica Marija Bizjak v Moravčah. Primešala je bolehnemu možu v

mleko kapio od žveplenk in živega srebra. Prvikrat je mož to zmes ispil, drugič jo je pa zasačil pri pripravljanju pijače. Poklicani zdravnik dr. Premrov ga je rešil smrti. Preiskava je dognala resnico. Prijeli so ženo in njeno mater, h kateri je Bizjak pribežala. Zločinka jo je nameravala popihati v Ameriko, ker so našli pri nji večjo svoto denarja.

Kap zadela je v četrtek ponoči 60 letnega kleparja Jož. Kavsa na Placuti v Gorici. Dobili so ga mrtvega v postelji.

Utonil je šletni sin kočarice Ivane Hren v Benečiji pri Trebnjem predvčerajnjim, ko se je igral poleg Temenice.

Nevarno gibanje v Trstu. Se nekaj o napadu na uredništvo lista »Il Sole« nam je omeniti. »Il Sole« je izvedel, da so socialni demokratje v družbi z iredentovci sklenili napasti v uredništvu »Il Sole« oseboje uredništva in tudi razdejeti tiskarno. Vsled tega socialnodemokratskega sklepa povabil jih je včerajšnji »Il Sole«, naj le pridejo, ker oni se ne boje nikogar, saj se znajo sami braniti z revolverji v roki. (Camber je sedaj v ječi, kjer mora presedeti večmesečno kazen.) Mnogo somišljenikov Camberjevih pričakovalo je včeraj ves dan ta nov napad. Tudi redarstvo je postavilo po vseh oglih, kakor tudi pred tiskarno mnogo straž. Vse ulice okoli tiskarne bile so sinoči polne radovednega ljudstva. Vsak dan nam zna prinesiti kako presenečenje. No, sinoči se ni izvršil nikak napad. Tudi danes nisem se nič slišal. One tri »Il Solove« sotrudnike, ki so branili glavnega urednika Cuttin-a pred napadalci, so redarji danes gnali v zapor, in sicer so bili: korektor, urednik in reporter. Vsi trije so laški podaniki. Tudi trem odbornikom socialnodemokratskega društva se je tako zgodilo, ker so ščuvali somišljenike na napad na tiskarno. Židje so tudi v tem slučaju na svojem mestu. Milo prosijo v svojih listih, naj redarstvo vendar enkrat uniči list »Il Sole«, ker drugače bodo laški poslanci v državnem zboru grozno ropotali. Iredentarjem je avstrijska policija grozno smrdela, sedaj jo pa že kličejo na pomoč pred listom »Il Sole«. Jih je pač živo prijel! Ker sem že v drugi notici omenil list »Gazzettino«, povedati moram, da tiskajo ta židovsko-iredentovski smrad v tiskarni »Werk«. »Il Sole« pa napada že od nekdanj lastnika tiskarne »Werk« in ga imenuje »Janez Vrh iz Gorenjih Ležeč«. Ker se pa tudi »Gazzettino« zaganja v list »Il Sole«, prinesel je poslednji poziv do vseh onih upnikov, katerim je »Janez Vrh« kaj dolžan, naj prinesejo v uredništvo »Il Sole« vse tirjatve, katere jim v dvojni meri izplača uredništvo tega lista, da bo moglo na podlagi teh dolžnih pisem tožiti »Vrha« in ga spraviti v bankerot. — Danes zjutraj pa smo dobili sporočilo, da se ta afera še dalje razvija. Nakladalci v svobodni luki — kakih 700 njih — stopili so v štrajk, zahtevajoči, da se radi teh dogodkov zaprti socialistični voditelji in agitatorji izpuste iz zaporov. Govori se nadalje, da nameravajo socialistični voditelji provzročiti glavni štrajk v nameri, da se zatre list »Il Sole« in da se Camber izžene iz tržaškega mesta. Res, čudno je, kako se v socialističnih glavah razvija pojem — svobode!

Druga slovenska umetniška razstava. Slovenska upodablajoča umetnost je do leta 1900. bila raztresena po vseh krajih: na Dunaju, v Monakovem, Parizu itd. so živeli slovenski umetniki in niti vedeli niso eden za drugega. Bati se je bilo, da Slovenci, ki smo napredovali skokoma v leposlovju in ki smo imeli že svoje glasbenike — da Slovenci kot taki nikdar ne bomo imeli svojih »lepih umetnosti«. Uprav zato se je osnovalo v Ljubljani slovensko umetniško društvo, ki ima edino le čisto umetniške namene, ter si postavilo nalogo, da zbere vsaj včasih, o prilikah umetniških razstav, po svetu razkropljene umotvore domače Muze in jih pokaže narodu. Letos pokažemo torej že drugi svojcem in tujcem vspehe, ki si jih je priborila domača nadarjenost in pridnost. Druga slovenska umetniška razstava se otvori, ne kakor je bilo prvotno naznanjeno 15. t. m., ampak v soboto, 20. septembra, ker se je pokazalo, da je to še najbolj prilično. Razstava bo v veliki zgornji dvorani »Narodnega

doma« in pa v stranskih prostorih, kajti prirediteljem je na tem, da se kolikor mogoče tudi na zunaj okusno in fino aranžira in da je tudi lokal primeren in lep. Letošnja razstava gotovo ne bo zaostajala za prvo razstavo l. 1900 in vse, kar bo razstavljenega, bodo najnovejši umotvori slovenskega čopiča in dela. Prijavilo se je dosedaj 181 umotvorov; deloma slik, skic ali kipov itd. Priprave se vrše zelo pridno in odbor ne šteti z denarjem ne s trudom in hoče pred vsem, da bo prireditelj tudi impozantna. Upamo in mislimo, da kakor se je zanimalo za prvo razstavo vse slovenstvo, da se ravno tako sedaj zdramijo rojaki po vsi Sloveniji in prihite v hram slovenskih modric.

Ljubljanske novice.

Vojaki v Trst. Belgijci bodo morali iti zopet v Trst. Danes po noči so dobili povelje, da morajo biti pripravljani na pot v Trst je zopet štrajk in je zopet pričakovati izgrediv. Vlak za vojake stoji na južnem kolodvoru pripravljen in vojaki so v vojašnici pripravljani odpotovati, samo čakajo še dotičnega povelja. Tudi iz Gorice je šlo vojaštvo v Trst.

Mejnarodna panorama prične prihodnjo nedeljo zopet z rednimi predstavami. V prvem tednu do 20. t. m. pridejo na vrsto prizori iz Kranjske, posebno Ljubljana in Kamnik. Na teh slikah se bodo obiskovalci lahko prepričali o res naravni reprodukciji razstavljenih predmetov. V naslednjih tednih sledé prizori iz Dalmacije in Grške. Vstopnina je kot doslej za odrasle 40 v, za vojske, dijake in otroke pa polovico; za dijake pa, ki korporativno podvstvom svojih učiteljev posetijo razstavo in katerim taki obiski brezdomno mnogo koristijo, je znižana vstopnina na 10 h za osebo. Panorama je odprta vsak dan od 9. zjutraj do 9. zvečer in se nahaja, kakor doslej, na Pogačarjevem trgu.

Z doma pobegnil je Egen Panzer iz Zagreba in je prišel za cirkusom v Ljubljano, kjer je neke v družbi umetnic veselo živel, ker pa mu je zmanjkalo denarja, so ga poslali domov.

Na Tomanovi njeni na ljubljanskem polju je nalezela delavka Marija Trojer iz Most na možkega in žensko, ki sta kradla krompir. Trojer ju je posvarila, za kar pa sta ju tat in tatica vrgla na tla in pretepla, potem pa zbežala.

Ponesrečen deček. Včeraj popoldne je v Korunovih ulicah 3 leta in 8 mesecev stari deček Ivan Škerle, sin strojevodja na državni železnici Franceta Škerleta ponesrečil. Igral se je pri neki na pod prilonjeni trugi za pesek, katera se je na njega podrta in ga na glavi težko poškodovala. Vliha se mu je bila takoj kri iz ust in ušes.

Voz prevrnil se je danes dopoldne na Rinski cesti, ter se je zlomila os. Voz je bil obtovorjen z opeko. Voznik je bil hlapec J. Pirč iz Siške.

Farbar prijet. Ivan Jerič iz Trebnjega se klati vedno po okolici in »farba« ljudi. Pripoveduje jim razne storije in kaže razne »kumststike«. Največ pa mu nese to, da prodaja nevednim ljudem prstane iz medu kot zlate. Marsikoga je že opeharil, pa tudi kaznovan je bil že zaradi tega, a prodaje prstanov le ne opusti, ker si s tem mnogo priselari. Prstan, ki je vreden 20 h., proda za 20 kron, pa še tudi za več. Jerič prepotuje Kranjsko, Stajersko in Goriško, ne dela nič, vsejedno pa dobro živi. Včeraj ga je ljubljanska policija prijela in dala pod ključ. Tudi v Ljubljani se je produciral, pa ni imel sreče.

Iz dobre v slabo voljo. Marija Pance in Ivana Igljič, obe postrežnici na Kongresnem trgu št. 6, sta prišli včeraj popoldne nekaj dobre volje domov, kmalu pa sta se sporekli in začeli druga drugi razne stvari predbacivati in beseda je dala besedo in zaušnica pa zaušnico. Ivana Igljič je pobrala staro metlo in z isto naklestila svojo nasprotnico, kolikor so jej moči dale in ko sta se spoprijeli, je še zakadila svoje zobe v ramo in jo prav dobro vgriznila. Razume se, da sta se ženski tudi opraskali in da sta šli vsaka po svoj »Testat«.

Izpred sodišča.

Ferjančičevo nadsvetništvo pred — ljubljansko sodnijo.

Včeraj se je pričela pred tukajšnjim deželnim sodiščem porotna obravnava, o kateri smo že včeraj prinesli nekaj notic.

Sodnemu dvoru je predsedoval g. sodni svetnik Fon, votanta sta gg. Eisner in Hauffen. Obtoženca zagovarja dr. Brejca, zasebnega tožitelja zastopa dr. Triller. Dr. Tavčar je hodil semtertje v dvorano, da je »nadzirale«, če je vse v redu.

Takoj v začetku obravnave predlaga g. dr. Brejca, naj se vsa obravnava preloži na poznejši čas in utemeljuje svoj predlog: Pred nedavnim časom je stavil kot zagovornik obtožencev višjemu sodnemu dvoru

v Gradcu predlog, da se premesti obravnava oziroma na to, da so sedanji sodniki kolegi zasebnega tožitelja in imajo kot taki napram tožitelju težko stališče, na kar pa do sedaj še ni dobil odgovora. Dalje še ni rešena pritožba proti temu, da se je napovedala obravnava na današnji dan.

Dr. Triller se upira proti pritožbi. Sodni dvor pa obvesti na to dr. Brejca, da je na dotične predloge došel odgovor od višjega sodišča v Gradcu, in mu predloži dotične akte.

Nato se prebere obtožnica. Iz nje posnamemo, da se čuti dr. Ferjančič v nevarnosti radi članka »Uradna Laibacher-Zeitung na begu pred resnico« in sicer radi popravka, ki ga je resnicoljubna »Laibacher-Zeitung« vrgla v koš. Razburilo ga je najbrže najbolj to dejstvo, da v popravku dr. Šusteršič popravlja neresnično poročilo »Laibacher-Zeitung« in pove, kaj je v resnici v dež. zboru rekel dr. Ferjančič: »da je ta kradel denar iz žepa davkoplačevalcev« in »da je priberal sodno nadsvetniško čast«.

Ko se prebere obtožnica, pride gospodu Trillerju na misel, naj se prebere dr. Brejčeva pritožba na višje sodišče v Gradcu in odlok tega sodišča o tej zadevi. Sodni dvor ugodí temu predlogu. V pritožbi je navedeno, da je po § 28 tisk. zakona dovoljeno prinašati objektivna poročila o dogodkih, ki so se vršili v državnih in deželnih zborih in da se radi teh poročil ne sme citirati uredništvo pred sodišče. Višje sodišče je to odklonilo, ker ne smatra dotičnega članka kot samo poročilo o deželnozbornskih dogodkih. Gosp. predsednik Fon vpraša gospoda Rakovca, se li čuti krivega.

Gosp. Rakovec pravi, da rokopisa ni bral, ker ga je dobil od g. dr. Šusteršiča, in teh rokopisov načelno ne bere, ker se zanese na g. dr. Šusteršiča. Vrhutega mu je bilo rečeno, da se taki rokopisi ne smejo popravljati. Specijelno tega rokopisa ni pregledal, ker je bil obveščen po telefonu, da ga mu pošilja g. dr. Šusteršič. Na vprašanje, ali je dobil gosp. Lampe ta rokopis v roke, odgovori odločno, da ne.

G. dr. Lampe izpove, da je on izdajatelj »Slovenca« in ima odgovornost zato, da ves aparat pri listu rodno funkcionira. Za posamezne članke v listu ni odgovoren in jih tudi vseh ne prebira. Glede inkriminiranega članka izpove, da ga je videl šele v listu tiskanega, a ga je natančneje pregledal šele, ko ga je opozorila nanj obtožnica.

Priča I. Štefe izpove, da je dotični članek prišel sluga dr. Šusteršičev v zaprti kuverti. G. Lampeta še v uredništvu ni bilo. Ali je članek g. Rakovec prebral, ne ve. Rakovec je imel veliko drugega opravila. Nalog je, da se dr. Šusteršičeve članke sprejema, ne da bi se jih popravljalo, zato se jih ne pregleda, ker se je zagotovilo, da so pisani tako, da je v njih resnica in da se na pošten način list ne more radi njih obsoditi. Dr. Lampe po več dni še v vredništvu ne pride. Kaj pride v list, določajo tudi drugi.

Priča g. kanonik Kalan izpove, da so prišli tudi tisti čas, ko je bil on pri »Slovenca«, članki brez njegove vednosti v list, in da on zdaj ne ve, koliko prebira dr. Lampe rokopise, ker ni v zvezi z listom. Pač pa ima dr. Lampe mnogo drugih opravkov; zlasti kot urednik »Dom in Sveta« ima toliko opravila, da mu ni mogoče čitati vsega, kar pride v »Slovenca«.

Dr. Brejca predlaga, da se zasliši kot priča sluga »Ljudske posojilnice« Josip Jonke, ki je prinesel dotični članek v »Slovenca« uredništvo, in ki bo izrecno potrdil, da ga dr. Lampetu ni izročil. Zagovornik nastopa dokaz resnice in trdi, da je res, da je Ferjančič zlorabil državnozbornski mandat, da si je pridobil nadsvetniško službo »extra statum« in tudi o tem in o nekaterih okoliščinah glede trditve, da on denar iz žepa davkoplačevalcev krađe. Predlaga priče: Ferjančičevega predstojnika grofa Gleispacha, ki je Ferjančiču dejal, da iz službenih ozirov ne bo imenovan, poslanca Robiča, kateremu je Ferjančič to tožil in kateremu je rekel, da nima nobenega upanja iz službenih ozirov avanzirati. Poslanec Robič je videl, predno je izšla uradna »Wiener Zeitung«, ki je prinesla imenovanja, da je stopil k Ferjančiču ministerski predsednik dr. Körber in mu čestital na imenovanju. Iz tega so sklepali poslanci, da sta Ferjančič in Körber nekaj mej seboj imela, kajti navadno ima Körber kaj več opraviti, nego brigati se za to, ako bo kdo imenovan ali ne. Zagovornik predlaga kot priče ministerskega predsednika dr. Körberja, justičnega ministra Spens-Boodena, češkega ministra Rezeka, ki se posebno briga za imenovanja slovenskih uradnikov, dalje dvornega svetnika Siegharta, ki je Körberjeva dezna roka. Vse te priče naj se zaslišijo v dokaz, da si je Ferjančič od njih službo sodnega nadsvetnika priberal, da je okrog njih hodil, nadlegoval jih za

(Telovadno društvo „Sokol v Šiški“ vabi k prvemu občnemu zboru v nedeljo dne 14. septembra 1902 ob 10. uri zjutraj v telovadnici h. št. 62 v Spodnji Šiški. Dnevni red: 1. Pozdrav in poročila o delovanju osnovnega odbora, o gospodarskem in finančnem stanju društva „Sokola“. 2. Volitev odbora: skupno 7 odbornikov: a) starosta, b) vadijskega načelnika, c) 5 odbornikov. (Po § 10. društ. pravil morajo biti 3 odborniki tudi člani čitalniškega odbora.) 3. Določitev članarine za letne in ustanovne ude, ter uplačevanje doneskov. 4. Posamezni predlogi in navetli.

(Društva avstr. železniških uradnikov skupina v Ljubljani) priredi prih. soboto dne 13. t. m. ob 8. uri zvečer v Hafnerjevi pivarni na sv. Petra cesti izvanredni društveni shod. Na dnevnem redu je jako važno stanovsko vprašanje. Zastopano bode na shodu društveno vodstvo z Dunaja in razne skupine odpošljejo na shod svoje delegate. Odbor prosi kolege državne in južne železnice tem potom, da se v najobilnejšem številu udeležijo prevažnega zborovanja.

(Zahvala.) P. d. pisani odbor „Slov. pevskega društva“ v Ptujih izreka tem potom najiskrenejšo zahvalo vsem čast. gđ. pevkom in gg. pevcem, ki so se udeležili dne 7. septembra 1902 slavnosti „Slov. pevskega društva“ v Ptujih in sodelovali pri koncertu, dalje g. Fr. Koron-u, ki je z izredno spretnostjo vodil veliki pevski zbor in celjsko narodno godbo pri glavni vaji, kakor tudi pri koncertu samem; slavim pevskim društvom, in sicer: celjskemu, „Maribor“ in ljutomerskemu in slavnemu kvartetu, ki so pripomogli s posebnimi pesmimi, da je slavnost tako sijajno vspela; nadalje vsem čast. gg. poverjenikom „Slov. pevskega društva“, ki so drage volje pospeševali društveni smoter v svojih krogih; prečast. g. o. Alfonzu Svet, gvardijanu oo. minoritov, ki je blagohotno prepustil dvor minoritskega samostana za to slavnost; slavni „Čitalnici“ v Ptujih, ki je prepustila prostore v „Narodnem domu“ za zborovanje društva in za vse druge točke vršče se pri tej veselici, ter preskrbela potrebo mnogim gostom; nadalje vsem čast. članom društva in gostom, prečast. duhovščini, vsemu posvetnemu razumnstvu, sploh vsem udeležencem slavnosti; konečno vsem častnikom, ki so nas podpirali s pripravljanim raznih dopisov in vabil ter prosil, da tudi v bodoče podpirajo društvo po svojih močeh in pripomorejo, da se bo društvo zopet krepko razvijalo in napredovalo v povzdigo slovenske in slovanske pesmi. — Za odbor „Slov. pevskega društva“ v Ptujih: Zupančič, predsednik.

Telefonska in brzojavna poročila.

Trst, 12. sept. (C. B.) Vsled stavke delavcev v luki se je pomnožila tukajšnja garnizija z dvema bataljonoma iz Gorice. Od onih, ki so jih prijeli minule dni, so izpustili na svobodo tri osebe.

Zagreb, 12. sept. Brata Hinka Sirovatke Ivana Sirovatko, ki je zastopal hrvaško delavstvo na sestanku „Slovenske kršč. socialne zveze“ v Ljubljani, je policija, ko se je vrnil v Zagreb, prijela in ga zaprla, najbrže zaradi zagrebških demonstracij. Nihče ne more z njim govoriti.

Zagreb, 12. septembra. Persić in Hinko Sirovatka sta po končani razpravi izročena sodišču. Aretiran je maturant Tkalčić.

Sasvar, 12. sept. (C. B.) Cesar je došel danes zjutraj v spremstvu nemškega prestolonaslednika na maneversko polje.

Dunaj, 12. sept. Čuje se, da se nadvojvoda Fran Ferdinand radi dogodkov v Albaniji namerava preseliti v Dubrovnik.

Gradec, 12. septembra. Danes zjutraj umrl je tu po dolgi, mučni boleznii vladni svetnik dr. Unterlugauer, rojen Novomeščan, ki ima velike zaslugе za ureditev sanitete v Bosni.

Varšava, 12. sept. V Vladislavu je zgorelo 300 hiš.

Hannover, 12. sept. Dežel. banka je zgubila več kot polovico svojega akcijskega kapitala in je nastopila pot likvidacije.

Haag, 12. sept. Minister Kuyper je vrnil burskim delegatom obisk.

da se stavita porotnikom tudi vprašanji, ali sta obtoženca dognala dokaz resnice, ki se jima, kakor zgoraj omenjeno, ni dopustil.

Popoludne ob 4. uri se je obravnavala zopet nadaljevala. Prišel je prvi na vrsto zastopnik zasebnega obtožitelja dr. Triller, ki pravi, da se v teh težkih političnih časih »noče spuščati v inkriminacije«. (Seveda!) Nato zakliče »Slovenčevemu« uredništvu: »Pred pragom zasebnega življenja se mora povesti politični meč!

Zastopnik zasebnega obtožitelja se obrne proti zagovarjanju in dokazovanju gosp. dr. Brejca. Njemu dotična notica ni reprodukcija dogodkov v deželnem zboru, in sicer zato ne, ker je prišla 10 dni prepozno. („Slov. Narod“ je pa imel pravico, cele tedne in mesece »poročati“ in napadati naše katoliške poslance. Tako je!) (Op. poroč.)

Da se je hotelo podati dokaz resnice, — kateri se je pa od sodnega dvora zavrnil — to imenuje g. dr. Triller »držnost«, »nizkoto«. (Tako se govori, ako se nastopi dokaz resnice od strani klerikalcev.) Nato je g. zastopnik premišljeval, ali se sme imenovati beračenje, če je g. Ferjančič naredil vse korake, ki so mu bili na razpolago. Njemu se zdi, da se ne sme govoriti o beračenju, če se tudi vse dokaže, kar sta gg. obtoženca predlagala. Koncem govora pateritično apelira na gg. porotnike, naj zakličejo danes: »Do sem naj sega polemika in ne dalje!«

Dr. Brejce pravi, da si bomo zapomnili besede dr. Trillerjeve: »Pred pragom zasebnega življenja naj se pobesi meč«, še bolj pa one, da je »grdo izza poslaniške imunitete koga blatiti«. To naj zakliče dr. Triller liberalni stranki. Pravi, da se ne bo lovil za fraze, ampak da se bo držal stvari same. Razložek je med objektivno in subjektivno krivdo. Ako kdo udari s kamnom svojega bližnjega, je tukaj objektivna krivda, vendar pa ni izključeno, da bi bil tukaj zmiraj dotični tudi še subjektivno kriv, ker je lahko mogoče, da mu je le slučajno n. pr. ušel kamen, ne hoteč koga zadeti. Gosp. zagovornik vpraša, zakaj je tukaj g. Ferjančič zgrabil samo dva nedolžna, ki nista imela pri stvari nič opraviti in zakaj ne toži gosp. dr. Šusteršiča, saj je naravno, da bi mu državna zbornica pri sedanjih razmerah takoj izročila g. dr. Šusteršiča. A on ne mara seči tje, kjer je subjektivna krivda. Nato podaje precizno in premišljeno dokaz za dokazom, ki govore, da nista imela gg. obtoženca manuskripta v rokah. Ona priča, katero je navedel v dokaz resnice, bi pod prisego potrdila, da ni dala tega rokopisa v roke gosp. Lampetu, ampak v roke gosp. Stefetu. In ta dokaz se je zavrnil.

Ako se sodnemu dvoru čudno zdi, da bi mogel odgovorni urednik kak spis spremljati ali pa dati neprebranega v tiskarno, je to čisto verjetno. Poglejmo le v uredništvo »Slov. Narod«! Tu je urednik gosp. dr. Tavčar, ki je pa kot državni poslanec večkrat na Dunaju. Kako mu je mogoče pregledati vse do pičice, kaj da stoji v »Narodu«, predno pride na dan, ko ga vidi šele en dan pozneje. Popolnoma verjetno je dalje, da se ravno ta dopis, ki je prišel iz pisarne dr. Šusteršičeve, ni prebral. Ponudil je dokaz zato po gosp. Jonkeju, a dokaz so mu odklonili. Naravno je, da gosp. Rakovec ni bral rokopisa, ker je on z delom preobložen. Nato preide na dokaz resnice, katerega sta obtoženca ponudila radi trditve napram g. Ferjančiču, ki se je pa zavrnilo.

Čudno je, da se je Ferjančič pri svojih posetih ravno na to opiral, da je poslanec, bivši državnozbornični podpredsednik, da si je pridobil red, da je predsednik parlamentarnega justičnega odseka itd. G. Gleisbach je izrecno zatrdil, da iz službenih ozirov nima upanja na avansement. To je popolnoma umevno, kar lahko dokaže, da ni naredil g. Ferjančič niti toliko dela kot najnavadnejši juristični uradnik. Očividno je, da se brez svojih »posetov« ne bi bil gosp. Ferjančič nikoli povzdignil do sodne nadsvetniške časti extra statum. On je avanziral kot politična oseba.

G. Rakovec na to razloži v pojasnjenje zastopnikove trditve, da je moral spis brati, ker je bil na njegovo mizo položen, porotnikom, da se rokopisi, kateri so namenjeni naravnost v tiskarno, polagajo na njegovo mizo, odkoder jih vzame sluga in ponese v tiskarno; kar je na tem kupu, to je že končano in zrelo za tisek in zato on tega ne pregleduje. Umevno je torej, da on tega rokopisa ni bral.

Gospod dr. Lampe pravi, da je od vseh strani preobložen, da bi mogel vse to narediti in pregledati, kar zahteva sodni dvor od njega. On je pri »Dom in Svetu«, mora študirati znanstvene knjige, je tajnik pri raznih društvih, tako pri »Obrambnem društvu«, ki je pred par dnevi razposlalo že 1600 obvestil o osebnih napadih liberalnih listov, ki so bili namočeni v najhujši strup. In najostudnejši in najgršiji osebni napadi

prihajajo od »Slov. Narod«. In za vse te napade nismo tožili, ker obrekovalce krije neprodirni plašč imunitete. Vsem je znano, da je dr. Šusteršič spisal omenjeni članek in da zdaj po celi deželi na javnih shodih to pripoveduje, kar je pisal v »Slovenca«. Dr. Ferjančič ima kot poslanec svobodo, da z istim orožjem zavrže dr. Šusteršiča. Naj obračuna z njim, ne pa z menoj, ki dr. Ferjančiča niti osebno ne poznam. Kar se pa tiče predbacovanja »beračenja«, potrjuje to vse zadržanje dr. Ferjančičevo v državnem zboru. Na shodu v Postojni je dr. Tavčar agitiral za Ferjančiča s tem, da morajo priti na Dunaj možje, ki bodo kazali ministrom »na kveder šivane čevlje«. Dr. Ferjančič pride na Dunaj in — je nakrat ves vladen. Vladi na ljubo je govoril celo za davek na vožne listke, ki je v občitno škodo njegovim volivcem ob južni železnici, ker jim bo podražil že itak visoke tarife. Kar se pa tiče dopisov v »Slovenca« sploh, morajo imeti porotniki pred očmi, da so večinoma obrambni dopisi mož, ki so od nasprotnikov kruto žaljeni na svoji časti. Kar se tiče mojega delovanja, spoznate lahko iz mojih predavanj in spisov, da imam jaz povsod namen, ljudstvo izobraževati in mu koristiti.

G. dr. Triller trdi, da dr. Ferjančič zato ni tožil Šusteršiča, ker je ta immun in bi stvar že v treh mesecih zastarela. A dobiti od državnega in deželnega zbora izročitev v 3 mesecih je nemogoče. Dr. Triller pravi, da je dr. Lampe dejal, da če bi bil bral inkriminirani spis, bi ga ne dal v tiskarno. To je dokaz, da je šefredaktor. Ako ima kes, bi ga moral prej pokazati.

Dr. Brejce zavrača to trditev in pravi, da bi ta stvar zastarela šele čez eno leto. Deželnozbornske imunitete sedaj sploh ni, ker ni dežel. zbora.

Popolnoma umevno je, da obtoženca nista pregledala spisa, ker dasi je dr. Šusteršič že dolgo časa sotrudnik »Slovenca«, je vendar ta slučaj prvi, da se ima sodišče baviti z njim. Pri nasprotnikih bi nič ne koristilo, ako bi tudi dr. Lampe v »Slovenca« prej nastopil pot poravnave. To smo videli pri ženskem telovadnem društvu, ki je tožilo, dasi je »Slovenec« takoj prinesel izjavo, da je stvar pomotoma prišla v »Slovenca«. Da je dr. Lampe dejal, da bi spis čital, ako bi ga videl, je le dokaz, da, ker ga ni videl, tudi zanj odgovoren ni.

Predsednik sodnega dvora je podal v enournem govoru svoj resumé. Liberalni odvetniki so mej tem resuméjem si zadaj šepetali: »Izboren predsednik!« Predsednik je dejal, da naj si porotniki pogledajo cel članek, kakor je tiskan, k čemur je g. dr. Brejce zahteval, da se ta pravniški pouk sprejme v zapisnik in to zaradi tega, ker se ta pouk ne strinja s pravniškim položajem, kajti inkriminiran ni bil cel članek, marveč zasebni obtožitelj je sprejel v zaščito le one stavke, koje je govoril dr. Šusteršič v deželnem zboru. Dr. Brejce je zahteval še dalje protokoliranje pravniškega pouka, a predsednik se je temu protivil.

Omenjati končno moramo, da je predsednik sam pripoznal, da sodni uradniki nimajo pragmatike, in sicer avanzirajo po vrsti, ako se pa to ne zgodi, se na zakon ne more sklicevati. (Na kaj se je torej skliceval dr. Ferjančič? Ali more tako postopati drug uradnik, ki ni poslanec?) (Op. por.)

Porotniki so odšli na to v svojo posvetovalnico. Porotniki so bili:

Marc Jožef, posest. v Planini; Pevc Franc, tovar. in posest. v Zaječah; Dragatin Ferdinand, prodajalec glasovirov v Ljubljani; Slovša Anton, mesar in posest. v Ljubljani; Pecher Konrad, trgov. v Ljubljani; Kordin Adolf, trgovec v Ljubljani; Anton de Schiava, posest. in trgov. v Crknicah; Globotschnigg Anton, posest., izdelal. kos in gostilničar v Trzinu; Topolavec Franc, posest. in gostil. v Ljubljani; Orešek Franc, trgov. v Ljubljani; Stare Ferdinand, c. kr. okr. sod. v pok. v Ljubljani in Sušnik Lovrenc, pek v Skofji Loki.

Porotniki so izbrali prvomestnikom sodnika Ferdinanda Stareta, ki je, kakor znano, šel s svojega gorenskega službovanja v pokoj.

Porotniki so glede Rakovca potrdili glavna vprašanja z 8 proti 4 glasovom, glede dr. Lampeta pa enoglasno. Izrekli so se tudi, da ne smatrajo dokaza resnice za doprinesnega. Sodišče je obsodilo vsled tega g. Rakovca na 1 mesec zapora, dr. Lampeta na 6 mesecev zapora.

Liberalci se sedaj veselo po Ljubljani. Oni smatrajo, da so s tem, da so posadili izdajatelja našega lista in odg. urednika na zatožno klop, zopet storili »veliko delo«. To je tudi vse njihovo delo zadnjega časa. Ako se radi tega veselo, pristo jim! Dr. Lampe in Rakovec sta obsojena, koliko je pa pridobil dr. Ferjančič, ki se je po svojem zastopniku protivil dokazu resnice?

Dokaz resnice se jim ni dopustil. Dr. Brejce je pa takoj naznanil ničnostno pritožbo.

avanzement, skliceval se na to, da je načelnik justičnega odseka v državnem zboru, da je bil svoj čas prvi podpredsednik državne zbornice, da ga je cesar odlikoval z redom železne krone tretje vrste, in se skliceval na to, da je v državnem zboru že neki poslanec avanziral na tak način. Dr. Brejce predlaga dalje še, da se zaslišijo kot priče dr. Tavčar, Plantan, Gabršček o tem, da jim je Ferjančič svoje bridkosti tožil, da namreč nima upanja, da bi iz službenih ozirov avanziral. Zaslišita naj se kot priči posl. Povše in Pogodnik, ki bodeča potrdila, da se je v državnem zboru splošno sodilo, da je Ferjančič napravil politično kupčijo, in so to sklepali iz tega, da je v nasprotju z drugimi jugoslovanskimi poslanci glasoval za dispozijski fond. Zato sta imenovana gospoda poslanca takrat klicala Ferjančiču: »Bravo, Oberlandesgerichtsrath!« Zasliši naj se kot priča urednik dunajske »Reichswehr« Kurz. »Reichswehr« je prinesla isti popravek, kakeršen je bil namenjen »Laibacher Zeitung«, a dr. Ferjančič »Reichswehr« še ni tožil na Dunaju, kjer ga bolje poznajo, kot v Ljubljani.

Predlaga dalje kot priče predsednika deželnega sodišča gospoda Levičnika, podpredsednika g. Pajka in vse svetnike tega sodišča o tem, da dr. Ferjančič zadnja leta, odkar je poslanec, ni toliko v uradu delal, kakor kak drug uradnik, in da z ozirom na svoje uradno poslovanje ni imel upanja, da bi iz službenih ozirov avanziral. Te priče bi potrdile, da je vsled imenovanja dr. Ferjančiča v očigled njegove nedelavnosti v sodnih krogih zavladalo splošno ogorčenje in da je to imenovanje pripisati edino le političnim spletkam. Gospod predsednik deželnega sodišča Levičnik bi potrdil, da je nekdo svoječasni predstojnik dr. Ferjančičev gospod Galle pozval Ferjančiča v parlamentarnih počitnicah na delo v urad, da se je Ferjančič na to za par dni kar odstranil iz Ljubljane, in ko je prišel nazaj k gospodu Galletu, mu je pokazal od justičnega ministra odlok, s katerim se mu daje — dopust. Ferjančič je porabil to odsotnost iz Ljubljane, da je šel k justičnemu ministru in si tudi med parlamentarnimi počitnicami preskrbel dopust.

Dr. Triller se upira vsem dokazom, pravi, da te dokaze ni smatrati resnimi, to vse mu je irelevantno. Ako je to res, kar trdi zagovornik, bi se bili vsi ministri kurrupirali na ljubo Ferjančiču. Ferjančič je po svojem prepričanju glasoval za dispozijski fond.

Dr. Brejce: Vse, kar mi predlagamo, se zdi nasprotni stranki smešno. Ako je res tako smešno, zakaj se ne pusti, da se res osmešimo? Če ni res, kar trdimo, potem bi bila satisfakcija za Ferjančiča tem večja, ako se priče zaslišijo; če je pa to res, kar trdimo, potem je pa le mogoče, da se je Ferjančič na svoje javne funkcije skliceval in tako več storil za svojo osebno korist, kot pa se strinja z dolžnostjo državnega poslanca, ko je kot tak prosil za svojo osebo, dočim bi moral delati le za svoje volivce. Tako je mogoče, da je zlorabil svojo moč. Če je tudi posvetovalna zbornica odbila te dokaze, vendar naj se danes dopuste, ker le če se dokazi dopuste, je mogoče kontrolirati, ali so naše trditve resnične ali ne. Skliceval se je Ferjančič pri svoji zasebni zadevi na funkcije, ki bi jih ne imel, ako bi ne bil državni poslanec. Ako bi ne bil poslanec, bi ne bil mogel tega doseči na tak način. Brez dopuščenja teh dokazov je vsako dokazovanje nemogoče.

Dr. Triller pravi, da bi po statusu moral Ferjančič itak avanzirati.

Dr. Brejce: Tudi ta dokaz sprejmemo, to ravno dokazuje, da so ga že enkrat prezrli, ko so drugi avanzirali. Preterira se veliko sodnikov kljub njihovih službenih let, a vsi ne morejo delati potem takih vizit, kot dr. Ferjančič.

Sodni dvor se je na to posvetoval in odklonil vse dokaze, češ, »ako kdo prosi, še ne berači!«

Zagovornik dr. Brejce takoj naznani ničnostno pritožbo radi odklonitve dokazov, pa tudi o tem, da je sodni dvor sam o sebi sodil, ali pride pričati ali ne.

Na to so se stavila porotnikom vprašanja o krivdi obtožencev.

Dr. Brejce vpraša, zakaj se ni stavilo tudi vprašanje, ali sta obtoženca dognala dokaz resnice?

Na to se gre sodni dvor zopet posvetoval. Opetovano se odpro vrata posvetovalnice in zapisnikar odnese s časoma v posvetovalnico vse knjige, ki so bile na mizi sodnega dvora.

Dr. Brejce: »Ali potrebujete še kakih knjig?«

Sodni dvor se čez pol ure zopet prikaže v dvorani in predsednik g. Fon pove,

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 506-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm

Čas	Stanje obaravanja	Temperatura po Celsiusu	Vetrar	Nebo	Padavina v 24 urah
11 9 sveč.	733-5	18-8	brevitr.	jasno	1-6
7. jut.	732-6	16-1	sl. jvzh.	del. obl.	
2. popol.	731-3	26-0	p. m. jvzh.	pol. obl.	

Srednja večerajšnja temperatura 20-0°, normale: 15-5°.

Dunajska borza

dné 12. septembra.

Skupni državni dolg v notah	101-15
Skupni državni dolg v srebru	101-
Avstrijska zlata renta 4%	121-45
Avstrijska krona renta 4%	100-30
Ogerska zlata renta 4%	120-85
Ogerska krona renta 4%	98-25
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gid.	16-02
Kreditne delnice, 160 gid.	691-50
London vista	239-60
Wemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117-
20 mark	23-41
20 frankov (napoleonador)	19-06
Italijanski bankovci	94-85
C. kr. cekini	11-28

Lak za šolske table, non plus goči tako lahko pisanje, kakor na skrilj. Dobiva se pri tvrdki **BRATAEBERL** v Ljubljani, Francišanske ulice. 524 21 11-4
Vnanja naročila proti povzetju.

Dijaki ali gospodičine

sprejmo se 953 6-6

v boljšo družino pod zmernimi pogoji na stanovanje in hrano. V Ljubljani, Glavni trg št. 25, I. nadstropje

Radi družinskih razmer prodá se prostovoljno,

posestvo v Hrastniku,

v prijaznem kraju. Obsega 24 mernikov posetje, gozd obraščen z borom in bukvami; travnik in potrebna gospodarska poslopja. 1063 5-1

Več se poizvé pri Ivan Mal-u v Pečah, p. Vače.

Kaj so Mutoscope?

Kdor ima kako telesno napako, obrne naj se takoj na strokovnjaka, ki si je pridobil bogato praktično izkušnjo v raznih bolnicah in v občevanju z zdravniki ter je sposoben pomagati in bol olajšati tudi v najtežavnejih slučajih

K. Piotrowski

bandažist in orthopedist (urav-nalec pohabljenih udov) 77 12-9
Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.

Poštna upraviteljica

želi svoje dosedanje mesto spre-meniti.

Cenjene ponudbe naj se blago-voljno pošljejo upravnistvu „Slo-venca“ do 20. t. m.

Knjigarna Kleinmayr-ja & Bamberg-a v Ljubljani, na Kongresnem trgu 2

1067 6-1 priporoča svojo

popolno zalogo

vseh v tukajšnjih in vnanjih učiliščih uvedenih

šolskih knjig

v najnovjših izdajah broširanih in v trdnih šolskih vezih po znižanih cenah.

Seznami uvedenih knjig se oddajajo zastoj.

Št. 28.553

Razglas.

1045 3-3

V smislu § 6 zakona z dné 23. maja 1873 (št. 121 drž. zak.) se daje na znanje, da bo prvotni imenik porotnikov za l. 1903

od sobote, 6. dné septembra do sobote, 13. dné septembra t. l.

v pisarni magistratnega tajnika E. Laha na vpogled razgrnjen ter da ga v tem času v uradnih urah vsakdo lahko pregleda in naznani proti njegovi sestavi svoj ugovor.

Porotniškega posla so po § 4 omenjenega zakona oproščeni:

1. tisti, ki so že prestopili 60. leto, za vedno;
2. udje deželnih zborov, državnega zbora in delegacij za čas zborovanja;
3. osebe, ki niso v dejanski službi, pa so podvržene vojni dolžnosti, za ta čas, ko so poklicane k vojaški službi;
4. osebe v službi cesarskega dvora, javni profesorji in učitelji, zdravniki in ranocelniki in tako tudi lekarnarji, ako uradni ali občinski načelnik zadnje potrdi, da jih ni mogoče utrpeti za sledeče leto;
5. vsak, kdor je prejetemu poklicu v enem porotniškem razdobju kot glavni ali namestni porotnik zadostil, do konca prihodnjega koledarskega leta.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 4. septembra 1902.

Ericar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice št. 9

priporočata svojo za prihodnjo sezono popolnoma na novo sortirano zalogo

oblek za gospode in dečke površnikov in favelokov

posebno praktične

obleke za šolarje

v vsakej velikosti po najnižjih cenah.

Trpežno blago. Dunajski kroj.

1055 6-8

„Glasbena Matica“ v Ljubljani.

Začetek glasbene šole.

(21. šolsko leto 1902|3.)

Vpisovanje učencev v šolo „Glasbene Matice“

se vrši v ponedeljek, torek in sredo 15. 16. in 17. septembra l. 1902. vselej dopoldne od 9. do 12. ure in popoldne od 3. do 5. ure v II. nadstropju društvene hiše v Vegovih ulicah št. 5.

Vpisovanje v šolski pevski zbor a) v deški in dekliški (sopran in alt), b) v dijaški moški zbor (tenor in bas) se vrši v četrtek, 18. septembra od 9.—12. ure in od 3.—5. ure istotam.

V petek, 19. septembra popoldne ob 4. uri

naj pridejo vsi učenci v pevsko dvorano (II. nadstropje), da se jim ondi objavi razdelitev po oddelkih in učiteljih ter čas pouka.

Redni pouk v vseh predmetih se prične

v soboto dné 20. septembra.

A. Učni predmeti.

1. klavir v osmih razredih po dve uri na teden;
2. gosli v šestih razredih po dve uri na teden;
3. Solopetje za koncertno in operno izobrazbo v petih razredih po dve uri na teden;
4. glasbena teorija v dveh oddelkih po dve uri na teden;
5. harmonija v dveh oddelkih po dve uri na teden;
6. kontrapunkt v enem oddetku po dve uri na teden;
7. glasbena zgodovina v enem oddetku po dvakrat na teden;
8. govor in deklamacija za učence solopetja po enkrat na teden;
9. zborovo petje v dveh oddelkih po dve uri na teden;
 - a) deški in dekliški zbor (sopran in alt) po dve uri na teden,
 - b) dijaški moški zbor (tenor in bas) po dve uri na teden.

O p o m b a: Pouk v nadaljnih instrumentalnih predmetih: čelo, kontrabas, flavta, oboa, klarinet, fagot, rog, trobenta in pozavna se otvori in bo društveni odbor preskrbel učitelje, če se oglasi primerno število učencev.

B. Učitelji.

1. gosp. Fran Gerbič, šolski vodja; klavir in solopetje;
2. gosp. prof. Matej Hubad, koncertni vodja; solopetje, zborovo petje, glasbena teorija, harmonija, kontrapunkt, glasbena zgodovina, govor in deklamacija;
3. gosp. Josip Vedral, glasbeni učitelj; gosli in klavir ter esemble-vaje goslarjev;
4. gosp. Josip Procházka, glasbeni učitelj; klavir;
5. gđe. Klotilda Praprotnik, glasbena učiteljica: klavir.

Pogoji sprejema:

1. društvenina starišev 4 K. na leto;
2. vpisnina za vsakega učenca 2 K;
3. ukovina:
 - a) za klavir 4 K na mesec,
 - b) „ gosli 4 K na mesec,
 - c) „ solopetje 6 K na mesec,
 - đ) „ glasbeno teorijo 1 K vsako polletje,
- d) za harmonijo 4 K na mesec kot edini glavni predmet, 2 K na mesec kot postranski predmet poleg klavirja, gosli ali solopetja, 1 K na mesec kot obvezni predmet za vse učence od 5. razreda klevirja in gosli, odnosno 4. razreda solopetja naprej;
- e) za kontrapunkt 4 K na mesec;
- f) „ glasbeno zgodovino po dogovoru;
- g) „ zborovo petje v šolskem zboru 1 K vsako polletje.

O p o m b a. Učenci, ki želé, da se jim čas pouka v šoli pomnoži, plačajo primerao višjo šolnino. Pismene prošnje za oproščenje šolnine, naslovljene na odbor „Glasbene Matice“, se morajo pri šolskem vodstvu vlagati v prvem polletju do 1. oktobra, v drugem do 1. marca. Pozneje vložene prošnje se ne upoštevajo. Priložiti je prošnjam ne čez leto stari ubožni list in zadnje šolsko spričevalo „Glasbene Matice“.

V Ljubljani, dné 9. septembra 1902.